

Annex núm. 2

Guió resum sobre competències i habilitats dels traductors i intèrprets, acreditació i certificació

**Comissió interdepartamental d'estudi per a l'elaboració de les propostes de
desplegament normatiu del Decret llei 8/2014, de 23 de desembre
(Acord GOV/97/2016, de 5 de juliol)**

NOTA SOBRE COMPETÈNCIES DELS TRADUCTORS I INTÈRPRETS, ACREDITACIÓ (*ACREDITATION*) I CERTIFICACIÓ (*TESTING*)

Competència traductora del traductor – intèrpret judicial

+ D'acord amb la DG de Traducció de la UE (EU DGT), les competències bàsiques que un traductor i formador de traductors ha de dominar són:

- competència lingüística
- competència temàtica
- competència documental
- competència tecnològica
- competència intercultural
- competència per gestionar projectes de traducció

+ D'acord amb la DG d'Interpretació de la UE (EU SCIC), les competències bàsiques d'un intèrpret són:

- competència lingüística
- coneixement dels països i de les cultures en qüestió
- habilitats i actituds interpersonals
- habilitats d'interpretació
- coneixement dels ordenaments jurídics (p. ex. estructures, procediments, professions jurídiques, serveis, terminologia jurídica en general i terminologia específica de l'encàrrec concret...)

+ Pel que fa a la traducció jurídica, Anabel Borja Albi (2005) distingeix dos tipus de competències:

- Competència extralingüística, que consta dels coneixements següents:
  - o teòrics generals i de la traducció (inclouen coneixements enciclopèdics del món i coneixements teòrics sobre la traducció)
  - o jurídics, tant de la llengua de partida com de la d'arribada (inclou coneixements de dret comparat i de dret internacional)
  - o els adquirits per l'exercici de la professió, que inclou la participació en les experiències de la comunitat de juristes
- Competència de transferència (o textual), que és la capacitat de comprensió i reexpressió de textos, tenint en compte la finalitat de la traducció i les característiques del destinatari. Inclou diversos coneixements:
  - o tipologia de textos de la llengua de destinació
  - o taxonomia de textos en la llengua de partida
  - o textologia jurídica comparada
  - o aspectes formals exigits per la legislació en cada ordenament jurídic
  - o funció i eficàcia jurídica dels gèneres a cada ordenament jurídic
  - o macroestructura dels diferents gèneres

- aspectes formals i estilístics dels gèneres
- fraseologia característica de cada tipus de text
- terminologia pròpia de cada gènere

+ Els diferents plans d'estudi dels graus de traducció i interpretació de les universitats indiquen les competències que han d'adquirir els estudiants del grau de traducció i interpretació

- En el cas de la **Universitat Autònoma de Barcelona**, s'indiquen les següents:

<http://www.uab.cat/web/estudiar/llicitat-de-graus/pla-d-estudis/competencies-1345467819221.html?param1=1228291018508>

Competències bàsiques

L'objectiu del grau en traducció i interpretació és proporcionar formació en les modalitats i àmbits fonamentals de la traducció i la interpretació. Conseqüentment, els objectius docents són que l'estudiant adquireixi els coneixements i les habilitats lingüístiques, culturals i instrumentals específiques que li permetin resoldre problemes propis de les modalitats i àmbits fonamentals de la traducció i la interpretació.

- Demostrar que tenen i comprenen els coneixements en les modalitats fonamentals de traducció i d'interpretació (traducció escrita, audiovisual, localització, traducció a vista, interpretació bilateral i interpretació consecutiva) en àmbits tradicionals i consolidats de la pràctica professional (traducció especialitzada i editorial), i en àmbits més nous en el nostre país com el de la mediació social (traducció i interpretació en institucions com el de la mediació social (traducció i interpretació en institucions com hospitals, centres educatius, jutjats, etc.).
- Aplicar, de manera professional, coneixements en els camps de la traducció de textos especialitzats i del sector editorial, la interpretació (traducció a la vista, interpretació bilateral i consecutiva), i la traducció i interpretació social i institucional, i demostrar les competències necessàries per a les resolucions de problemes dins de les esmentades àrees.
- Reunir i interpretar dades rellevants relatives a les diverses modalitats i àmbits de la traducció i la interpretació, per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre les situacions de contacte lingüístic i cultural, el paper del traductor i de l'intendent en la societat, i les seves responsabilitats socials i ètiques.
- Transmetre informació, idees, problemes i solucions relatives a les diverses modalitats i àmbits de la traducció i la interpretació a un públic especialitzat i no especialitzat.
- Aplicar les competències per emprendre, amb un alt grau d'autonomia, estudis posteriors per a l'especialització professional en algun dels camps de la traducció especialitzada.

Competències específiques

- Comprendre i elaborar textos escrits i orals en llengua A.
- Comprendre i elaborar textos escrits i orals en un idioma estranger per poder-los traduir i interpretar.
- Aplicar coneixements culturals, temàtics i literaris per poder traduir i interpretar.
- Dominar els aspectes relacionats amb l'evolució històrica, els fonaments teòrics i els lingüístics de la traducció i de la interpretació.

- Demostrar que es coneixen els condicionaments, els agents i les institucions que intervenen en la traducció i en la interpretació.
- Utilitzar els recursos tecnològics, de documentació i terminològics per poder interpretar i traduir.
- Dominar els principis metodològics i els aspectes professionals que regeixen la traducció i la interpretació.
- Resoldre problemes de traducció de textos no especialitzats, de diferents camps d'especialització (textos jurídics i financers, científics i tècnics, literaris, audiovisuals...), de traducció a vista, d'interpretació bilateral o d'interpretació consecutiva.
- Integrar coneixements i habilitats per tal d'elaborar un treball acadèmic o professional relacionat amb la traducció o la interpretació.

Competències transversals

- Treballar en equip
  - Dissenyar i gestionar projectes
  - Raonar de manera crítica
  - Treballar en un context multicultural
  - Aprendre de manera estratègica, autònoma i continuada
  - Treballar de manera ètica
-
- En el cas de la **Universitat Pompeu Fabra**, s'indiquen les següents:
<https://www.upf.edu/web/graus/grau-traduccio-interpretacio>

Competències que s'adquiriran

- Excel·lència en el domini escrit i oral de les llengües pròpies
- Domini receptiu i productiu, oral i escrit, de dos idiomes
- Coneixement de cultures i civilitzacions estrangeres
- Coneixements especialitzats en un o més àmbits temàtics
- Capacitat per traduir textos de caràcter general
- Capacitat per traduir textos especialitzats en almenys un àmbit temàtic
- Capacitat per fer interpretació d'enllaç
- Capacitat per poder reflexionar sobre el funcionament del llenguatge
- Capacitat per poder reflexionar sobre el funcionament de la traducció
- Capacitat per fer servir eines informàtiques aplicades a la mediació lingüística, incloent-hi el domini de la traducció assistida i la localització
- Destresa per a la cerca i la gestió d'informació i de documentació
- Coneixement dels aspectes professionals, legals i econòmics de la traducció i la interpretació
- Capacitat per editar i revisar textos
- Capacitat per dissenyar i gestionar projectes lingüístics

+ Destreses i competències necessàries per a la traducció jurídica, identificades en el projecte [Building Mutual Trust](#) (enfocat a la formació i creació de recursos formatius)

- Competències prèvies a la formació:
  - o competència lingüística general
  - o destreses interpersonals
  - o coneixement dels països i cultures de la combinació lingüística de treball

- Competències específiques per a la traducció jurídica:
  - o competència lingüística especialitzada (discurs i terminologia especialitzada)
  - o destreses de transferència (domini de les tècniques d'interpretació, traducció a la vista, traducció escrita...)
  - o coneixement dels ordenaments jurídics
  - o coneixements de deontologia professional i bones pràctiques
  - o tècniques de documentació i accés a la informació

Aquest projecte proposa, pel que fa a la formació, sis descriptors modulars per al desenvolupament de les competències específiques que hauria de tenir tot intèrpret jurídic:

- 1) competència lingüística especialitzada
- 2) destreses de transferència (interpretació i traducció)
- 3) coneixement dels ordenaments jurídics
- 4) deontologia professional
- 5) tècniques de documentació
- 6) directrius per a la interacció professional amb operadors jurídics

Acreditació i certificació

L'acreditació i la certificació professionals són dos conceptes principals a l'hora d'establir un registre com el que es preveu per a intèrprets i traductors judicials.

A continuació s'expliquen de manera resumida:

- **Acreditació professional (*accreditation*)** → procés general establert per atorgar una habilitació per a l'exercici professional

L'objectiu de qualsevol procés d'acreditació professional és garantir que els titulars de l'habilitació resultant tinguin les qualificacions, destreses i coneixements corresponents per desenvolupar correctament l'activitat professional.

Es pot basar en la mera verificació de qualificacions acadèmiques i/o professionals, o també en la superació de proves.

- **Certificació professional (*testing*)** → proves i/o exercicis d'avaluació que poden constituir una de les vies d'acreditació

Tot sistema de certificació ha de comptar amb un constructe clar i ben delimitat. Cal que els responsables de les proves hagin definit prèviament les destreses i els coneixements objecte d'avaluació, i que aquesta tasca compti amb equips multidisciplinars.

+ Projecte Qualitas (*Assessing Legal Interpreting Quality through Testing and Certification*):

Competències mínimes i irrenunciables en qualsevol sistema de certificació (superació de proves): avaluació de destreses en interpretació consecutiva dialògica, simultània i traducció a la vista

Cinc conceptes clau identificats en el projecte Qualitas:

- 1) Tipus de proves
Les proves han de ser un reflex de la pràctica professional real i avaluar aquelles competències i habilitats o destreses que els intèrprets utilitzen en l'exercici professional (es tracta d'una avaluació *performance-based*).
- 2) Validesa
Grau en què les proves mesuren satisfactòriament i amb fiabilitat els elements del constructe (*test validity*) i grau en què això és reconegut socialment (*face validity*).
- 3) Autenticitat
Grau en què tant l'examen en el seu conjunt com els seus diferents exercicis són un reflex fidel dels reptes professionals a què s'enfronten els intèrprets (*test and task authenticity*).
- 4) Fiabilitat
Grau en què les proves, amb independència de les llengües objecte d'avaluació, exercicis concrets proposats, avaluador, lloc on es realitzen, etc., són consistents i produeixen resultats fiables (*test reliability*).
- 5) Metodologia de correcció aplicada i avaluació de les proves emprada
Proposa un sistema de correcció *criterion-reference*, en què els resultats es defineixen per criteris prèviament establerts i no en relació amb els resultats obtinguts per altres candidats.

Bibliografia i recursos consultats

- HLAVAC, James. "A Cross-National Overview of Translator and Interpreter Certification Procedures". *The International Journal of Translation and Interpreting Research*. Volum 5, núm. 1 (2013). Disponible a: <<http://www.trans-int.org/index.php/transint/article/view/184/108>> (doi:10.12807/ti.105201.2013.a02).
- BORJA ALBI, Anabel. "Organización del conocimiento para la traducción jurídica a través de sistemas expertos basados en el concepto de género textual, a *El género*

textual y la traducción. Reflexiones teóricas y aplicaciones pedagógicas, d'Isabel García Izquierdo. Berna, 2005 (ISBN 3-03910-676-7).

- ORTEGA HERRÁEZ, Juan Miguel. “Reflexiones en torno al binomio formación-acreditación como elementos constitutivos de la profesionalización de la interpretación jurídica”. *Trans. Revista de Traductología*. Núm. 19.1, p. 131-152 (2015). Disponible a: <http://www.trans.uma.es/Trans_19-1/Trans19-1_131-152.pdf>
- VALERO GARCÉS, Carmen. Ponència “Presente y futuro”, a les *Jornadas sobre la traducción y la interpretación contra la exclusión social*. Representació a Espanya de la Comissió Europea, 1 d'octubre de 2010. Disponible a: <<http://cvc.cervantes.es/lengua/tices/valero.htm>>

Pàgines web:

- Pla d'estudis Universitat Autònoma de Barcelona: <http://www.uab.cat/web/estudiar/llicitat-de-graus/pla-d-estudis/competencies-1345467819221.html?param1=1228291018508>
- Pla d'estudis Universitat Pompeu Fabra: <https://www.upf.edu/web/graus/grau-traduccio-interpretacio>
- Projecte Building Mutual Trust: <http://www.buildingmutualtrust.eu/>
- Projecte Qualitas: <http://www.qualitas-project.eu/>